

Az anyagcsere glikolitikus irányba terelődése protektív hatású lehet, így a fenofibrát használata előnyös lehet a hipertrigliceridémiával súlyosbított szívelégtelenség terápiajában.

Bacher Péter (Pécsi Tudományegyetem)

### **A baranyai pártelit a Rákosi-korszakban**

Az előadás 17 párttitkári életút vizsgálata alapján mutatja be a Rákosi-korszak pártelitjének tipizálható jellegzetességeit Baranya megyében. Célja az „ideális káder” jellemzőinek beazonosítása és az életutak kontextusba helyezése. A pártvezetőség által publikusan is deklarált fő szempont a munkásszárma-  
zás és -foglalkozás volt. Emellett az életutakon megfigyelhető, hogy előnyben részesültek azok, akiknek az életrajzában megjelentek olyan jellegzetességek, mint a „harcos” munkásmozgalmi múlt és a minél régebbre datálható párttagság; a vélt vagy valós üldöztettség a Horthy-korszakban; az ideológiai képzettség, de legalábbis bizonyítható marxista érdeklődés és meggyőződés. Az életutak vizsgálatán keresztül megfigyelhető, hogy az „ideális káder” képe hogyan változott a belső korszakhatárok során. Az 1947-es pártfúzió, a Rajk-per, az 1953-as enyhülés, majd az 1956-os események, valamint az új berendezkedés kétségkívül hatással voltak a pártelit személyi állományára, így a kezdetekkor kirajzolódó „ideális káder” kép is formálódott. A kutatásaim során feltárt 17 párttitkári életút kapcsán mutatom be a Rákosi-rendszer által preferált káder jellemzőit és azt, hogy a káderéletutak mennyiben feleltek meg ennek a képnek.

Bajáky András Olivér (Nemzeti Köszolgálati Egyetem)

### **A magister officiorum munkáját segítő hivatal felépítése és működése (4–5. század)**

A dominátus korában a hivatalok mestere, akárcsak a többi fontos igazgatási tisztviselő, rendelkezett saját *officium*mal és segédszeméllyel. Ez a hivatalnoki apparátus segítette a *magister officiorum*ot a császári udvar és az igazgatás különböző részlegeivel való kapcsolattartásban, a felügyeleti munkában, a belügyi, külügyi, katonai jellegű feladatok ellátásában. Előadásomban a hivatal szerkezeti felépítésének és az egyes tisztviselők hatásköreinek jellemzésén túl két kérdést tárgyalok.

Az első problémakör a *magister officiorum* hivatalában szolgálatot teljesítő tisztviselők által elkövetett jogsértésekre vonatkozik. Ebben a kérdésben arra a következtetésre jutottam, hogy az *officium* hivatalnokaira a titkosügynökök kötelékére (*schola agentum in rebus*) vonatkozó szabályok voltak

irányadóak. Az *officium* személyzetének I. Leó császár uralkodásától kezdve privilégiumként jogában állt minden polgári és büntetőügyben a *magister officiorum* bírósága előtt felelni a felhozott vádakra, amennyiben Konstantinápolyban tartózkodtak, illetve közügyek intézésével bízták meg őket. (CJ. 6,27,3.; CJ. 12,20,4.)

A második jogi probléma az *officium* irányítója (*adiutor*) kinevezését érinti, ezen a területen tetten érhetőek a központosítási törekvések, nevezetesen a császári megerősítés szükségessé tétele, valamint az ügynökök testületének mellőzése a posztra való alkalmasság vizsgálatában. (CTh. 1,9,1.; CJ. 1,31,1.)

Balázs Bálint Tibor (ELTE Eötvös József Collegium)

### **Prométheusz láncot szakít – Aiszhülosz kortárs magyar adaptációi**

Bár a *Leláncolt Prométheusz*ról rendszeresen állítják, hogy a dráma a „rendezők és dramaturgok rémálma”, a Kádár-korban újra meg újra színpadra állították. A rendszerváltás után azonban csak két évtized szünet elteltével, a 2010-es évek derekától jelent meg újra a magyar színpadokon a tragédia, azonnal meglepő tömegben: egy szűk évtized alatt három bemutatót is megélt. Kutatásom középpontjában a két legutóbb bemutatott előadás aktualizációs kísérleteinek vizsgálata áll (Tárnóczi Jakab: *Aiszhülosz: Leláncolt Prométheusz*, Katona József Színház, 2018; Tompa Gábor: *Prométheusz'22*, Kolozsvári Állami Magyar Színház, 2022).

Előadásom egy kiemelt eleme, hogy hogyan képződik meg a kortárs színpadon a mai világunkban is érvényes ellenálló alakja; a két, eltérő közegben született előadás kontrasztjából pedig kettő nagyon eltérő Prométheusz születik. Míg a Katonában egy emberi, szinte zavaróan profán hőst látunk, aki kiszolgáltatottságában ruhátlanul egy vitrinbe van zárva; a Tompa-rendezés Prométheusza egy egyértelműen helyes elveket valló, és azok mellet a végletekig kitartó személy, akinek alakja a kínzások során Jézuséhoz kezd el hasonlítani. Ehhez kapcsolódóan a lázadásra adott társadalmi választ is vizsgálom.

A komparatistikus módszerrel dolgozó kutatás a színházi eszközök mellett a két előadás kiindulószöveghez való viszonyát is elemzi.